

sufragi universal per tal de fer-lo content, i aixecaven, tot seguit, la immensa bastida de ficció qui defèn al poble l'exercici del seu dret.

A la major part d'indrets d'Espanya es desenrotllen les eleccions com les angleses del temps de Dickens. Al país, però, anomenat *del vino y del sol* — com si les característiques nacionals fossin l'embraguesa i les insolacions — les coses agafen sovint un aire tràgic. El caciquisme, fill i pare de la ficció electoral, no s'accontenta de pintoresques escenes pickwickianes: ell comporta l'esclavatge. «Esclavitud», la tragèdia de Parmeno, ha pogut ésser basada, per vergonya d'Espanya, en la realitat dels fets.

Hi han persones de bona fè, de l'espècie de les porugues, qui s'esgarrifen de tot canvi social: el llur ideal es sempre un *status quo*. El llur esguard no abasta més enllà del nas, i, encara, per que els arribi a la punta, cal que siguin camuses. Aquesta gent no constitueix cap valor dins la societat, perquè el progrés d'aquesta rau precisament en una continuada evolució envers la Utopia.

Dins d'aquesta llei de gent — si deixem de banda la bona fe — podem situar els polítics espanyols qui han pres part en allò que ha estat anomenat el torn pacífic. Paràsits aferrats al cos social, el desenrotllament d'aquest els importava poc; mentre ragés el *grifo* i poguessin amorrar-se al *vaso*, què els feia que el poble gemegués!

Però el poble existeix; el poble crida, el poble actua. El poble català renaixent foragitava els cacics del territori sagrat de la pàtria. En la lluita que seguia, aferrada i gloriosa, el torn restava desfet. Aleshores, com a darrer recurs, el pensament en *el vaso y el grifo*, els polítics de la *meseta* declaraven en perill la *unidad nacional*. I quan la indiferència criminal dels governants — qui havien malbaratat els esforços dels nacionalistes — dava lloc als esclats proletaris, hom treia a relluir *el orden social*. Com ha dit, no fa gaire, un cronista barceloní: «al poble famejant de veritat i de prosperitat, no se li ofereix un pa àzim, sinó un pa de munició.»

Sembla que els governants d'Espanya volen encara continuar la ficció. Els pactes electorals, acordats per aquella gent del *centre*, en donen la sensació. Catalunya, però els està vedada. La darrera revifalla del caciquisme, la «Unión mo-

nàrquica nassional» s'ha posat en ridícul, tot just nada en processó de titelles amb encens de caserna.

Cal, ara, en front de les eleccions noves, que els catalans tinguem ben presents els nostres drets i els nostres deures. Cap desengany ha de fer-nos trencar la santa continuïtat de la nostra actuació. Recordem que les notes nobles de les Corts passades, les donava el patriotisme nostre, i la llur eixorquia innoble era seqüència de la manca absoluta de patriotisme en els altres. I pensem que les eleccions vinents seràn per als catalans, el plebiscit nacional que *aquella gent* ens negava.

Basta, per al triomf en el nostre plebiscit nacional, que tot català actuï d'una faisó catalana.

CÉSAR JORDANA

Comentaris

Aquesta vegada li ha tocat al pont del Congost, ésser objecte de l'atenció d'alguns. Es diu qu'es molt estrany que en Torras que té amistat i molta influència amb don Sebastià Monràs Deví i la senyora viuda de Llovet, no hagi conseguit llur consentiment a la cesió dels terrenys qu'impedeixen des de fa tres anys la continuació d'aquell pont. El primer de dits senyors ha de cedir 1,400 metres i la segona 200 metres més. Algú ha suposat que l'interés d'en Torras es que aquests senyors no fessin la cesió, però un diputat que tant es desvetlla (?) per el districte no es fàcil que tingui intencions tant estranyes.

* * *

Com a planxes no n'hi havien prou amb les fetes recenment a cert confrare de Granollers. La de Martorelles es de les que fan època.

Aquell projecte que es va fer al any 1914, es veritat que va ésser rebutjat per els enginyers de la Diputació provincial, però el projecte que ara ha aprovat l'ajuntament es la rectificació del primer, feta per aquells mateixos enginyers, però els amics d'en Torras no s'en havien enterat i fan un recurs, crient que's tracta del primer projecte.

¡No veieu, homes, que us enreda l'amo!